

Stærke børnefællesskaber

Lige muligheder for alle børn

Kolding Kommunes fælles børne- og ungesyn er, at alle børn og unge gør det bedste, de kan. Det er et syn, som anerkender børnene og de unge fuldt ud som mennesker, og som emmer af tillid. En tillid til, at alle børn og unge i Kolding Kommune ønsker at klare sig godt i livet – og at de støttes i deres trivsel og udvikling gennem realistiske forventninger, der bygger på anerkendelse. En anerkendelse af barnets og den unges perspektiv, ressourcer, intentioner og potentialer

Indholdsfortegnelse

1. Fællesskabets betydning for barnet	3
2. Generelt om Børneområdets arbejde med børn i udsatte positioner	5
3. Almene dagtilbud (alment pædagogisk arbejde)	5
<i>Læringsledelse - dagtilbud</i>	<i>5</i>
<i>Socioøkonomi og ressourcer til institutioner med særlig børnesammensætning</i>	<i>6</i>
<i>Teamet for Pædagogisk Kvalitetsudvikling</i>	<i>6</i>
4. Mellemløst	7
<i>NEST-inspirerede grupper</i>	<i>8</i>
<i>Dagplejen</i>	<i>8</i>
<i>Drejens vuggestue</i>	<i>8</i>
5. Specialtilbud	8
Bilag 1	10
<i>Oversigt over de aktuelle data der omhandler mellemformer på almenområdet</i>	<i>10</i>
<i>Oversigt over de aktuelle data der omhandler specialtilbud</i>	<i>10</i>

1. Fællesskabets betydning for barnet

Dagtilbuddene er en fast del af hverdagen for de fleste børn i 0-6-årsalderen og har dermed en fremtrædende rolle i forhold til at skabe trygge og udviklende fællesskaber for alle børn.

Fællesskaber har en essentiel betydning for børn og deres udvikling gennem opvæksten. Børns deltagelse i og oplevelse af at være en del af fællesskaber bidrager positivt til deres udvikling, bl.a. via bedre trivsel og læring. På længere sigt bidrager de positivt i overgangen til både ungdomslivet og voksenlivet. Oplevelsen af at være en del af et fællesskab er særlig vigtig for børn i udsatte positioner, da de kan mere vanskelige forudsætninger for, at klare sig godt i livet.

Nærværende notat beskriver arbejdet med stærke børnefællesskaber til alle børn på Børneområdet. Grundlaget for arbejdet er de beslutninger, som er truffet centralt og lokalt:

Styrket pædagogisk læreplan

Som led i at styrke kvaliteten i dagtilbud blev det i dagtilbudsaftalen *Stærke dagtilbud – alle skal med i fællesskabet* fra 2017 aftalt, at der skulle udarbejdes en ny lov-ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Den ny lovgivning om den pædagogiske læreplan blev vedtaget i maj 2018, hvor følgende er centralt:

- Et fælles pædagogisk grundlag med en række centrale elementer (blandt andet leg, børnefællesskaber og et bredt læringsbegreb), som skal udgøre den forståelse og tilgang, der danner baggrund for arbejdet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud.
- Arbejdet med etablering af et pædagogisk læringsmiljø hele dagen
- At den pædagogiske læreplan skal forholde sig til børn i udsatte positioner
- Etablering af en evalueringskultur i dagtilbud.

Pædagogisk tilsyn

I 2020 - med fuld virkning fra 2023 – blev der fastlagt generelle minimumskrav til det kommunale tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene.

Lovgivningen indebærer blandt andet krav om forskellige typer af tilsyn, f.eks. anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, brug af observation, skærpet tilsyn og udarbejdelse af handleplan mv.

I Kolding Kommune udføres tilsynene af tilsynsførende fra Forvaltningen, Dagplejen og Team for Pædagogisk Kvalitetsudvikling. Rammen herfor findes på Kolding Kommunes hjemmeside [Ramme for pædagogisk tilsyn](#)

Lokale politiske beslutninger

Kolding Kommunes udvalg for Børn og Uddannelse har fastlagt en politisk ambition om at skabe lige muligheder for alle børn. Udvalget har i samspil med forældre, ledere og medarbejdere i 2021 udarbejdet et Børne- og ungesyn for børn i alderen 0-18 år. Her er intentionen, *at alle børn gør det bedste, de kan*. De professionelle voksne, der er omkring barnet og den unge skal sikre, at der arbejdes målrettet med at tilbyde de bedste betingelser for at udvikle og styrke de forudsætninger, som barnet/den unge har.

Med dette Børne- Ungesyn er der sat politisk en retning for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet.

Udvalget behandlede emnet "Læringsfællesskaber til alle børn i dagtilbud" på møder i oktober og december 2021 samt marts 2022. I processen er fastlagt 5 fokusområder med tilknyttede initiativer. Fokusområderne er:

1. Det fælles Børne- og Ungesyn
2. Særlig normering afhængig af antallet af børn i udsatte positioner
3. Overgang fra dagtilbud til skole
4. Løbende behovsafdækning på indsatser i dagtilbud
5. Afdækning af mulige mellemformer

Som nævnt ovenfor er nærværende notat bl.a. opfølgning på disse fokusområder og initiativer.

2. Generelt om Børneområdet arbejde med børn i udsatte positioner

Langt de fleste børn trives godt og udvikles i de læringsmiljøer, som de er omgivet af i hverdagen. Her er der kompetente voksne, som skaber de bedste forudsætninger for, at barnet trives, lærer, udvikles og dannes.

Børneområdet arbejder med fortsat udvikling af indsatserne i alle typer af dagtilbud. Udviklingsarbejdet foregår i de enkelte dagtilbud og indsatserne kan være initieret lokalt eller fra Forvaltningen. I udviklingsarbejdet spiller følgende elementer en væsentlig rolle:

- Et fælles Børne- og Ungesyn på tværs af områder
- Netværksorganisering "Koldingmodellen" (for ledere og medarbejdere)
- Det pædagogiske tilsyn - såvel kontrol som udviklingselement

Dette arbejde styrkes af det tværfaglige arbejde der foregår på tværs i kommunen. Sundhedsplejen, Skole- og dagtilbudssocialrådgiver (SKODA), Familie afdelingen, Skoleområdet, Børneambulatoriet og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) er blandt de samarbejdspartnere, som med hver deres faglige indsigt og perspektiv understøtter arbejdet med barnet og evt. dets familie. Det kan ofte omhandle børn, der er særligt udsatte eller børn, som er født med eller har pådraget sig en fysisk eller psykisk udfordring.

For at skabe lige muligheder for alle børn i Kolding Kommune tilbydes børnene forskellige læringsfællesskaber. De er inddelt således:

1. Almene daginstitutioner
2. Mellemløst
3. Specialpædagogiske tilbud

Nedenfor uddybes arbejdet med børn i udsatte positioner nærmere.

3. Almene dagtilbud (almene pædagogisk arbejde)

I det almene pædagogiske arbejde er målet at skabe et læringsfællesskab med høj kvalitet, hvor alle børn tilbydes deltagelse. I Kolding Kommune understøttes den enkelte daginstitution i dette arbejde ved:

- Centralt tilrettelagte, fælles, større uddannelsesindsatser. F.eks.: Læringsledelse - Dagtilbud, GROW, Diplom i inklusion til 1-2 pædagoger pr. institution
- Tildeling af ekstra ressourcer ud fra en række kriterier:
 1. ekstra økonomiske ressourcer (socioøkonomiske midler samt midler fra akutpuljen)
 2. vejledning/sparring fra Teamet for Pædagogisk Kvalitetsudvikling ude i dagtilbuddet

I det følgende uddybes: Læringsledelse, socioøkonomi og akutpuljen samt Team for Pædagogisk Kvalitetsudvikling.

Læringsledelse - dagtilbud

Forsknings- og udviklingsprojektet Læringsledelse – dagtilbud danner i 2021-2025 rammen og retningen for det pædagogiske arbejde i Kommunens kommunale dagtilbud. Projektet, der er en fortsættelse af

Program for Læringsledelse – dagtilbud fra 2016-2020, hvor seks kommuner deltog, er et samarbejde mellem Kolding Kommunes Børneområde og Laboratorium for praksisrettet dagtilbuds- og skoleforskning (LSP), Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet (AAU).

Læringsledelse – dagtilbud tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan, og det bygger på en tilgang, hvor samarbejde, sammenhæng og en systemomfattende indsats i arbejdet med kvalitet, kobles med pædagogisk analyse af data og brug af forskningsviden som afsæt for at skabe systematik i fælles drøftelser, faglige refleksioner og evaluering af arbejdet med at skabe dagtilbud af høj kvalitet for alle børn.

Centralt i arbejdet er kortlægningsundersøgelsen, der gennemføres i efteråret 2021, 2023 og 2025. Undersøgelsen foregår via en række spørgsmål rettet mod følgende informantgrupper: dagtilbuddets 4-5-6-årige børn, forældre, pædagogiske medarbejdere, kontaktpædagoger og ledelser. Resultaterne af kortlægningen viser dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø og praksis.

Socioøkonomi og ressourcer til institutioner med særlig børnesammensætning

Tildelingen sker årligt på baggrund af en rapport fra analyseinstituttet Epinion. Epinion rapporten udarbejdes hvert år i oktober måned, og tildelingen sker til det kommende års budget. Midlerne varierer meget fra institution til institution og ændres fra år til år med baggrund i den seneste børnesammensætning.

På baggrund af tilførte socioøkonomiske midler skal det enkelte dagtilbud udarbejde en handleplan, der beskriver, hvordan de socioøkonomiske midler anvendes. Der skal lokalt iværksættes særlige indsatser, så alle børn kan opleve, at de er en del af fællesskabet. Indsatserne kan tage form af egentlige mellemformer.

Akutpuljen

Akutmidlerne tildeles som et beløb og på baggrund af ansøgning fra institutionerne. Der kan søges løbende til børn med somatiske sygdomme og kroniske lidelser, hvor der er et behandlingsbehov. Det enkelte dagtilbud tilrettelægger selv indsatsen for barnet. Antallet af børn og de enkelte børns behov varierer fra år til år.

Teamet for Pædagogisk Kvalitetsudvikling

Teamet for Pædagogisk Kvalitetsudvikling er en del af Børneområdet i Kolding Kommune. Et af fire grundformål med teamet er at understøtte dagtilbuddet i at lykkes med at tilbyde et læringsmiljø, hvor alle børn oplever sig som en del af et børnefællesskab.

Herudover er teamets opgaver: tilsyn, generel pædagogisk udvikling af dagtilbuddene og kompetenceudvikling af personalegrupper.

Medarbejdere fra Teamet for Pædagogisk Kvalitetsudvikling fordeles til opgaver i dagtilbuddene efter drøftelse og beslutning i vurderingsrådet. I vurderingsrådet sidder ledelsen på Børneområdet samt lederen af teamet. Vurderingsrådet prioriterer mellem forskellige indsatser og behov indenfor de fire ovennævnte hovedopgaver. Vurderingerne sker på baggrund af: den overordnede strategiske retning på

Børneområdet, ønsker fra institutionerne, forskellige typer af data samt viden om dagtilbuddene opnået gennem de forskellige tilsyn, læringsamtaler, netværksledelse m.v.

Indsatsen fra teamet er målrettet læringsmiljøet med formål at skabe fællesskaber, hvor alle børn har lige deltagelsesmuligheder. Det er dagtilbudslederen, der har den overordnede kontakt til samarbejdspartnere og til de familier, som bliver involverede.

Der er forskellige muligheder for organiseringen af indsatsen. Den enkelte institution kan tildeles et forløb på eks. 10-15 timer i 3 måneder, hvor en medarbejder vil indgå i den pædagogiske praksis i en vejledende rolle. Indsatsen kan også være af rådgivende karakter fordelt over spredte dage i en fastlagt periode, hvor der eks. arbejdes med direkte guidning ud fra "learning by doing" begrebet.

Teamet består af en leder og ca. 13 medarbejdere. Alle medarbejdere er uddannede pædagoger, og alle har gennemgået videre- og efteruddannelsesforløb, der sikrer dem de rette kompetencer, som gør dem i stand til at udføre de særlige opgaver, der er i teamet.

Det vurderes ud fra nedenstående kriterier, om en institution tildeles et forløb med en pædagog fra Teamet:

Indsatser	Kort beskrivelse af kriterier for vurderingen
1. Børnefællesskabet	<ul style="list-style-type: none"> Når medarbejdere har udfordringer med at etablere et børnefællesskab, der inkluderer børn fra børnelinealen kat 3 og 4, og hvor børnene er udfordret i, at indgå i det læringsmiljø, der tilbydes.
2. Det pædagogiske personale	<ul style="list-style-type: none"> Kompetenceudvikling af medarbejdere der mangler handleredskaber, viden og nye anvendelsesmuligheder i det pædagogiske arbejde
3. Det pædagogiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> Når der er strukturelle eller organisatoriske udfordringer i det etablerede læringsmiljø som kan være påvist i forbindelse med data, tilsyn, klager mv. Når der er faglige og ledelsesmæssige udfordringer i forbindelse med udførelse af de pædagogiske læreplaner.

4. Melleformer

Ved *melleformer* forstås i Kolding, de dagtilbud og de indsatser, som befinder sig i det almene miljø - dog med særlig organisering, pædagogik og med lidt bedre ressourcetildeling. Melleformerne har til formål, at alle børn rummes i det almene tilbud.

I dag visiteres til de eksisterende melleformer, da de dækker hele kommunen. Visitation af børn til specialtilbud sker i visitationsudvalget bestående af lederen af Team for Pædagogisk Kvalitetsudvikling, en pædagogisk konsulent, repræsentanter fra PPR – psykolog, fysioterapeut samt tale- hørekonsulent samt en repræsentant fra pladsanvisningen.

Antallet af *Melleformer* forventes øget de kommende år, herunder forventes institutioner med de største socioøkonomiske tildelinger at indføre melleformer. Der er en glidende overgang fra de indsatser, som generelt iværksættes i almene tilbud for at rumme alle børn til *melleformer*. Når disse melleformer oprettes internt i institutionen, vil de ikke indgå i den centrale visitering.

I bilag 1 ses en opdateret oversigt over de aktuelle fakta vedr. mellemformer på almenområdet

NEST-inspirerede grupper

I foråret 2023 åbnes en forsøgsordning med to NEST inspirerede grupper i en større almen daginstitution med en høj andel af børn i udsatte positioner. NEST er udviklet som et skoleprogram i USA. Det er nu videreudviklet til dagtilbudsområdet, og er en måde at forstå, imødekomme og udføre en pædagogik, der skaber trygge, overskuelige og udviklende rammer for børn med forskellige forudsætninger. I Koldings NEST inspirerede ordning, er gruppestørrelsen reduceret fra 22 til 16 børn uden reduktion af voksenormeringen. 3-4 børn i denne gruppe har særlige udfordringer, og der tilknyttes yderligere en halv pædagog fra Teamet for Pædagogisk Kvalitetsudvikling. Pædagogikken er baseret på almen- og specialpædagogiske tiltag bl.a. med opdeling i mindre grupper i løbet af dagen. Medarbejderne får særlig efteruddannelse.

Dagplejen

- Minidagplejen - er et tilbud for 0-4-årige med særlige behov. Her modtages børn, der af lægelige årsager skal undgå smitterisiko, for tidligt fødte børn eller børn med forskellige handicap. Der er typisk to eller tre børn med matchende behov i hver minidagpleje.
- Dobbelt-pladser - er et tilbud for de 0-4-årige med særlige behov. Her visiteres børn, der har behov for et tilbud, hvor dagplejeren har tid til at arbejde mere intensivt med barnet.

Drejens vuggestue

0-4-årige børn, hvor børnene indgår i de tre almene grupper. Grupperne er tildelt ekstra personaleressourcer. Børnene er typisk i en kategori 3-4 på Børnelinealen og kan være i gang med en udredning på Børnepsykiatrisk afdeling eller Børneambulatoriet og der skal ligge en pædagogisk psykologisk vurdering fra PPR.

5. Specialtilbud

Enkelte børn har svært ved at indgå i børnefællesskabet grundet forskellige kompleksiteter i barnets liv. Oftest er der afprøvet forskellige tiltag i almenområdet, gerne med inddragelse af Teamet for Pædagogisk Kvalitets udvikling, PPR og andre tværfaglige samarbejdspartnere. I samråd med forældrene arbejdes der på at finde den bedste løsning for barnet.

Visitering af børn til specialtilbud sker i visitationsudvalget bestående af lederen af Team for Pædagogisk Kvalitetsudvikling, en pædagogisk konsulent, lederen af specialbørnehaven Løvetand, repræsentanter fra PPR – psykolog, fysioterapeut samt tale- hørekonsulent samt en repræsentant fra pladsanvisningen.

I bilag 1 ses en opdateret oversigt over de aktuelle fakta vedr. specialområdet.

Et barn kan med forældrenes accept visiteres til:

Daginstitutionen Løvetand – oprettet i h.t. sociallovgivningen

Institutionen består af en almenafdeling og en specialafdeling beliggende på samme matrikel.

Kriterier ved visitering til specialafdelingen:

- Børn med vidtgående fysiske og/eller psykiske handicap
- Børnene er typisk placeret i kat. 3 eller 4 på Børnelinealen
- Børnene kan være henvist fra læger, sundhedsplejen eller børnepsykiatrien
- PPR vil være tilknyttet

Specialgrupper i almeninstitutioner

- *Mariekjær – afd. Brumbasserne:*

3-6-årige børn inden for autismspektret

- *Børnehuset Broen – afd. Tudserne:*

3-6-årige børn med generelle udfordringer, sproglige, sociale og følelsesmæssige udfordringer og fysiske handicap.

- *Børnehuset Marielund:*

3-6-årige børn med emotionelle, sociale samt familiemæssige udfordringer.

Bilag 1

Øversigt over de aktuelle data der omhandler mellemformer på almenområdet

År 2023:

Mellemformer	Budget	Kapacitet
Socioøkonomi	10,612 mio. kr.	
Akut puljen	0,367 mio. kr.	
Minidagplejen		7 pladser
Dobbelt pladser		10 pladser
Drejens Vuggestue		7 pladser

Øversigt over de aktuelle data der omhandler specialtilbud

År 2023:

Specialtilbud		Kapacitet
Daginstitutionen Løvetand		37 pladser
Specialgrupperne:		
• Mariekjær – afd. Brumbasserne:		5 pladser
• Børnehuset Broen – afd. Tudserne:		10 pladser
• Børnehuset Marielund:		15 pladser